

Motion till riksdagen 2019/20:2697

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Förutom de anslagsförändringar som redovisas i tabell 1 har vi inga avvikelser i förhållande till regeringens förslag.

Tabell 1 Anslagsförslag 2020 för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	25 783 982	+3 050 000
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	24 655 015	+2 400 000
Nytt Sjöfartsverket		+300 000
Nytt Konverteringsstöd personbilar		+50 000
Summa	61 295 946	+5 800 000

Anslag 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur

För att uppnå ett transportsystem med låga klimatutsläpp måste investeringsnivåerna öka för hållbara person- och godstransporter på järnvägen. Vänsterpartiet föreslår ökade investeringar och resurser för planeringskostnader för att byggandet av Norrbotniabanan ska färdigställas tidigare än vad som föreslås i nationella planen 2018–2029. Vänsterpartiet anser att Norrbotniabanan ska färdigställas till 2030. Vänsterpartiet föreslår en ökning av

anslaget för ökade järnvägsinvesteringar med 200 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2020.

För perioden 2020–2022 anslår vi sammanlagt 3,4 miljarder kronor i ökat anslag för järnvägsinvesteringar jämfört med regeringens förslag. Finansiering av nya järnvägar under planperioden 2018–2029 bör enligt Vänsterpartiet till viss del ske genom omdisponering av medel som i nuvarande plan läggs på byggande av nya motorvägar.

Kostnaden för drift av den lokala och regionala kollektivtrafiken har ökat kraftigt vilket resulterat i höjda taxor/biljettpriser. Detta försvårar möjligheterna att en ökad andel av personresorna måste ske hållbart med kollektivtrafik, järnväg och cykel för att på sikt uppnå en fossilfri transportsektor. Vänsterpartiet anser att staten måste ta ett ökat ansvar för en ökad andel kollektivtrafikresenärer för att minska klimatpåverkan från våra transporter och för att stärka tillgängligheten för de med låga inkomster. Vi föreslår därför nedan satsningen Billigare och stärkt kollektivtrafik för att den lokala och regionala kollektivtrafiken ska kunna utvecklas med långsiktigt stabila ekonomiska förutsättningar.

Tillgängligheten till hållbara resor behöver stärkas i hela landet. Resor med kollektivtrafik kan inte vara ett färdalternativ för alla i glesbygden men genom stärkt stöd för anpassad kollektivtrafik kan tillgängligheten öka för många grupper som saknar möjlighet att färdas med bil eller som i dag saknar hållbara alternativ till bilresor. En utbyggd kollektivtrafik i lands- och glesbygd skapar förutsättningar för minskade klimatutsläpp och stärkta förutsättningar att bo och leva även i glesbygd. Vänsterpartiet föreslår ett generellt statligt stöd om 2 miljarder kronor årligen till de Regionala kollektivtrafikmyndigheterna (RKM) för att möjliggöra billigare och utbyggd kollektivtrafik i regionerna med syfte att öka andelen kollektivtrafikresenärer. Stödet sker genom Trafikverket och kan användas både för drift och för investeringar. Trafikverket ges i uppdrag att årligen utvärdera effekterna av stödet. Vänsterpartiet föreslår även ett statligt stöd om 500 miljoner kronor för 2020 (därefter 1 miljard kronor 2021 samt 2022) för drift av kollektivtrafik i gles- och landsbygd i form av t.ex. anropsstyrd kollektivtrafik, byabussar och där så är lämpligt även linjetrafik. Stödet sker genom Trafikverket till RKM genom ansökan om etablering av kollektivtrafik i lands- och glesbygd där den i dag är bristfällig eller saknas. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget till statligt stöd för billigare och stärkt kollektivtrafik med 2,5 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag 2020.

Sverige har stort behov av järnvägssatsningar de närmaste decennierna, både för byggande av nya spår och för stärkt banunderhåll. Vänsterpartiet föreslår därför ett riktat anslag till Trafikverket för att i samverkan med järnvägsbranschen genomföra åtgärder för att stärka kompetensförsörjning av bantekniker, eltekniker, signaltekniker och spårspetsare etc. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för stärkt kompetensförsörjning inom järnvägsbranschen med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2020.

För att uppnå en fossilfri transportsektor till 2030 behöver en ökad andel av persontransporterna ske med kollektivtrafik, cykel och gång. Cykeln har som transportmedel en rad fördelar: minskad miljö- och klimatpåverkan, förbättrad folkhälsa och minskad trängselproblematik i våra storstäder. I Trafikverkets inriktningsunderlag för transportinfrastrukturplaneringen för 2018–2029 konstateras att åtgärder i tätorter för cyklister kan minska efterfrågan på biltransporter och på andra sätt bidra till långsiktig hållbarhet. Investeringar i cykelinfrastruktur är dock en ytterst liten del av statens totala investeringar i transportinfrastruktur. Vänsterpartiet vill därför införa statligt anslag för medfinansiering genom ansökning till cykelinfrastrukturobjekt på kommun- och regionnivå som inte finns i nationell plan 2018–2029, en s.k. kommunal cykelpott. Vänsterpartiet

föreslår att en kommunal cykelpott införs och att 300 miljoner kronor anslås för detta ändamål.

Anslag 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Nuvarande anslagsnivåer för järnvägsunderhållet i nationell plan 2018–2029 är endast dimensionerat för att bibehålla dagens funktionalitet i järnvägssystemet. För att även åtgärda den eftersläpning av underhållet som växt under lång tid för underhållet behövs ytterligare 36–40 miljarder kronor under planperioden. Då skulle utrymme ges för kraftigt ökade reinvesteringar för underhållet. Det bristande underhållet på järnvägen är en viktig faktor för det tågkaos som ofta uppstår i vårt järnvägssystem. Vi anslår medel för att successivt under de kommande tre åren nå en nivå som åtgärdar det eftersläpande underhållet. För perioden 2020–2022 föreslår vi sammanlagt en ökning på 6,5 miljarder kronor för detta ändamål. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för drift och underhåll av järnväg med 1 500 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2020.

Nuvarande miljökompensation för godstransporter på järnväg upphör under 2020 och har syftat till att stärka järnvägens konkurrenskraft och bidra till en överflyttning av gods-transporter från väg till järnväg. Järnvägsföretagen betalar banavgifter varje år och dessa är successivt ökande. Vi vill återinföra kompensationsnivån som den var 2018 samt öka den med motsvarande medel som banavgifterna höjs den kommande treårsperioden. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för miljökompensation för godstransporter på järnväg med 500 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2020.

På ett antal lågtrafikerade järnvägsbanor har man lagt ned underhållet helt och många lågtrafikerade banor får inte heller något investeringsstöd i den antagna nationella planen 2018–2029. Förutom att bristande underhåll av dessa banor är ekonomiskt oförsvarbart ger bristande satsningar på dessa banor negativa effekter för landsbygden i form av bristande kapacitet för hållbara person- och godstransporter. Vi ser därför ett behov av riktat ökat stöd för dessa järnvägar på sammanlagt 1,2 miljarder kronor under perioden 2020–2022. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för underhåll av lågtrafikerade järnvägsbanor med 400 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2020.

Nytt anslag: Sjöfartsverket

Sjöfartsverket är ett affärsverk som huvudsakligen finansieras genom farleds- och lotsavgifter. Vänsterpartiet föreslår ett nytt anslag för Sjöfartsverket som tillförs 300 miljoner kronor 2020. Därefter anslås 500 miljoner kronor 2021 och 690 miljoner kronor för 2022. Sammantaget vill vi med denna satsning anslagsfinansiera medel för kapitalkostnader till isbrytare samt för miljödifferentiering av farledsavgifter för att stärka sjöfartens konkurrenskraft.

Nytt anslag: Konverteringsstöd för att minska bilarnas klimatpåverkan

Vänsterpartiet föreslår en statlig premie för att ställa om den befintliga fordonsparken. Premien ska gå till konvertering av bilar med fossil drift till drift med förnybart eller el.

Vänsterpartiet föreslår ett nytt anslag för konverteringsstöd för att minska begagnade bilars klimatpåverkan som tillförs 50 miljoner kronor 2020 och därefter utökas under kommande år.

Jonas Sjöstedt (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Linda Westerlund Snecker (V)

Birger Lahti (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Jens Holm (V)